

BARNAVERNDARSTOFA

“Börnum skal straffað með hendi og vendi”

Líkamlegt ofbeldi gagnvart börnum
Niðurstöður rannsóknar á tilkynningum til
barnaverndarnefnda árið 2006

Steinunn Bergmann

13. janúar 2012

Aðdragandi

- Hlutfall tilkynninga vegna líkamlegs ofbeldis gagnvart börnum virðist vera lægra á Íslandi en hjá ýmsum vestrænum þjóðum
- Vandinn e.t.v. dulinn og því ekki tilkynnt til barnaverndaryfirvalda
- Tilkynningum hefur þó fjölgað undanfarin ár og eru 5-6% tilkynninga
- Til að varpa skýrara ljósi á umfang vandans ákvað Barnaverndarstofa að framkvæma athugun á tilkynningum um líkamlegt ofbeldi

Þríþætt markmið

- Að skoða eðli og umfang líkamlegs ofbeldis sem tilkynnt er til barnaverndaryfirvalda á Íslandi
- Að kanna hvernig barnaverndaryfirvöld bregðast við slíku ofbeldi
- Að meta þörf á úrræðum fyrir börn sem verða fyrir líkamlegu ofbeldi

Fræðilegur grunnur

- Ofbeldi foreldra gagnvart börnum eykur hættu á að barnið þrói með sér alvarleg geðræn heilsufarsvandamál
- Líkamlegt ofbeldi af hálfu foreldra eða umönnunaraðila er háð ákveðnum áhættuþáttum sem tengjast einstaklingunum, fjölskyldunni, samfélaginu og menningunni

Aðferð

- Úrtak – allar tilkynningar þar sem tilkynnt var til barnaverndayfirvalda um grun á líkamlegu ofbeldi gagnvart barni árið 2006 N=329 (295 börn)
- 189 tilkynningar þar sem grunur var um ofbeldi af hálfu foreldris/umönnunaraðila (156 börn)
- Mælitæki – innihaldsgreining á fyrirliggjandi gögnum, skráð í greiningarlykil
- Framkvæmd – gagnaöflun tímabilið september 2007 til maí 2008
- Skráning og úrvinnsla – skráð í SPSS gagnagrunn og notast við lýsandi tölfræði

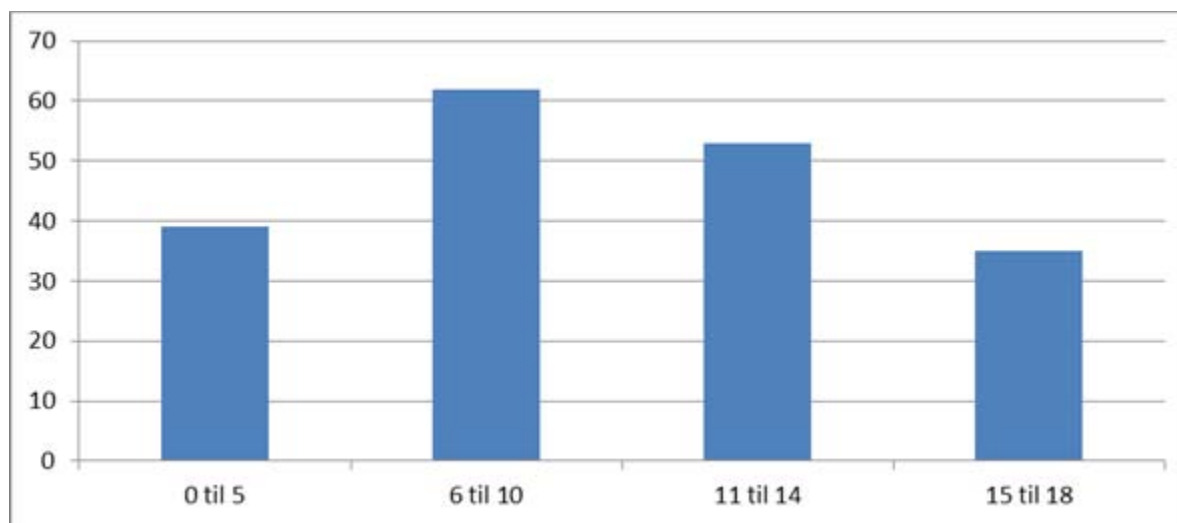

Lýsing á þýði

- Drengir voru nokkuð fleiri en stúlkur eða 100 drengir (53%) og 89 stúlkur (47%)
- 69% barna þar sem tilkynntur er grunur um líkamlegt ofbeldi af hálfu foreldra búa á heimili þar sem eru báðir foreldrar eða móðir og stjúpfaðir
- 130 tilkynningar vörðuðu íslensk börn (69%) og 58 tilkynningar vörðuðu börn af erlendum uppruna (31%).
- Upplýsingar um það hvort barn væri með fötlun eða greiningu eða ekki, fengust í 156 tilvikum en ekki var unnt að greina þær upplýsingar í 33 tilvikum. Af þessum 156 tilkynningum mátti sjá að 35 börn (22%) voru með skilgreinda fötlun eða greiningu en 121 barn (78%) var það ekki.

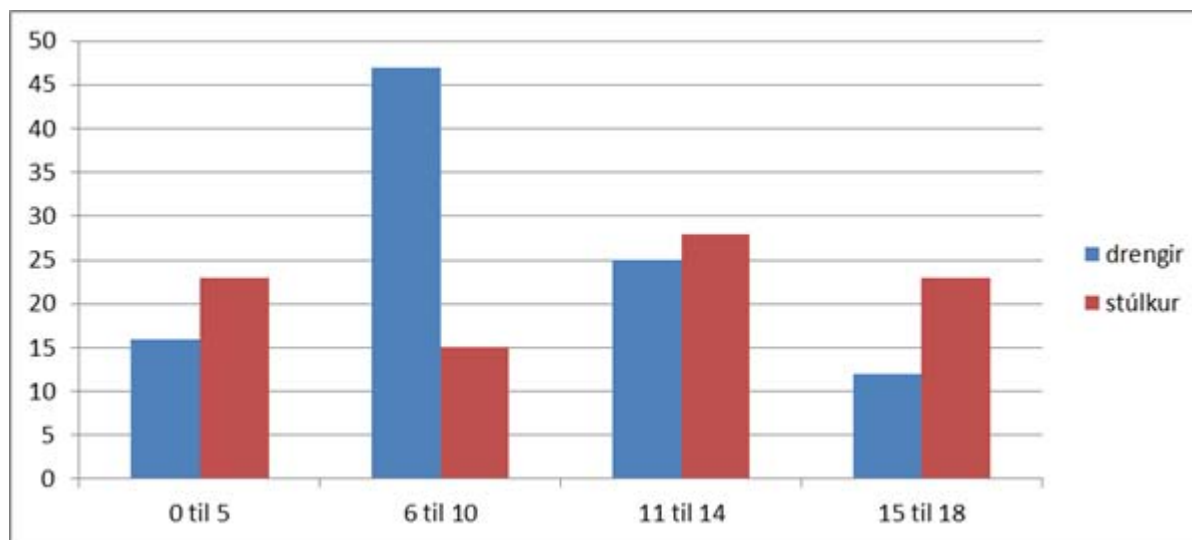

Aldur barna í tilvikum þar sem tilkynnt er um grun um líkamlegt ofbeldi af hálfu foreldra (N=189)

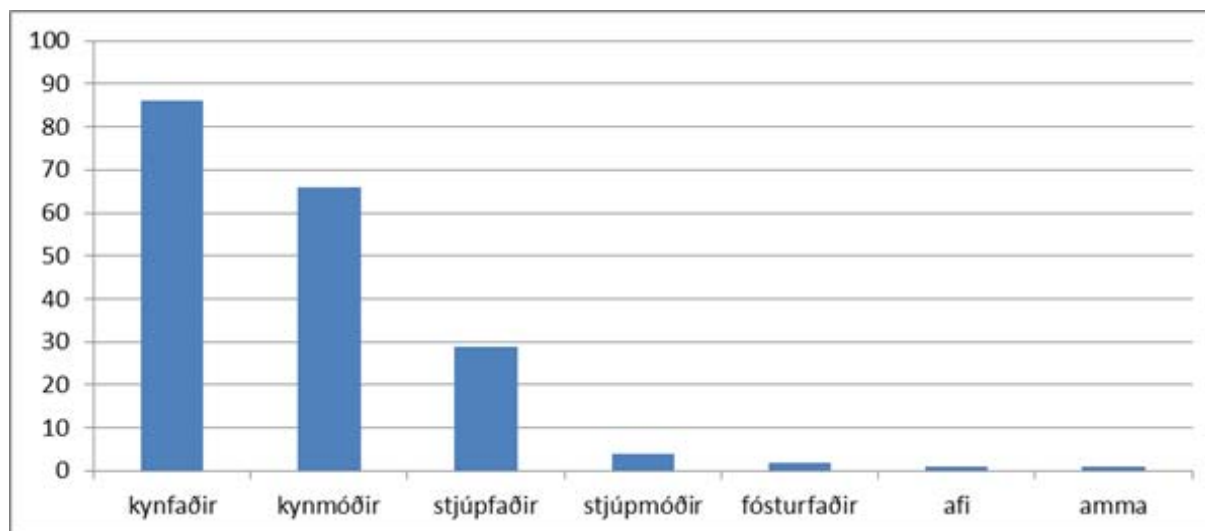

Aldur og kyn barna í tilvikum þar sem tilkynnt er um grun um ofbeldi af hálfu foreldra (N=189)

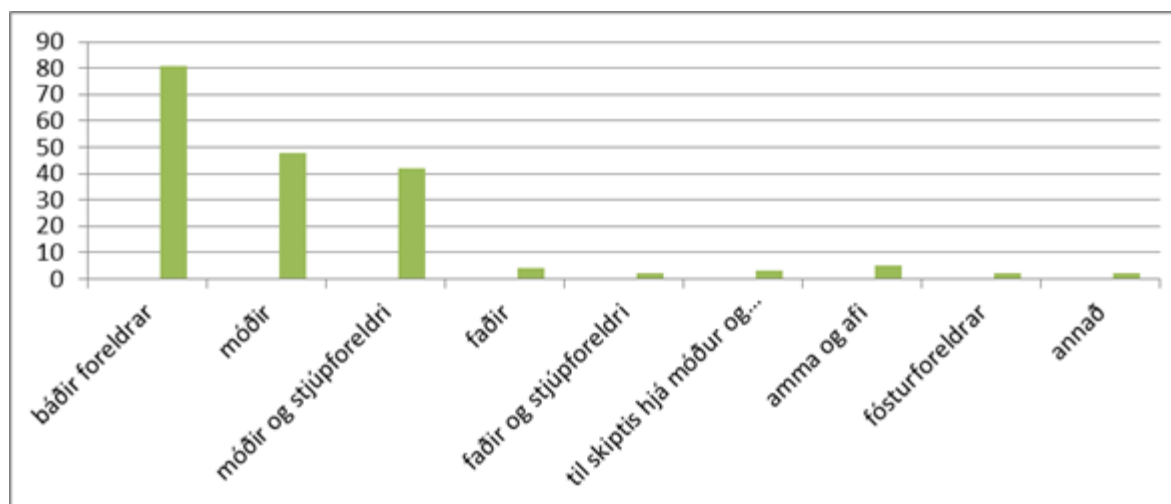

Fjöldi tilkynninga greindur eftir tengslum barns við þann sem grunur beindist að (N=189)

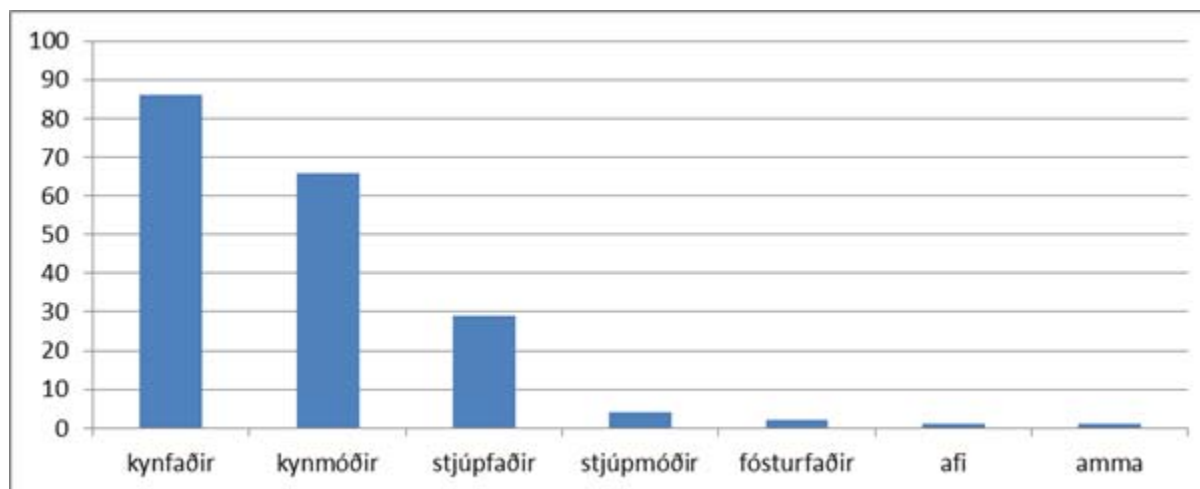

Heimilisaðstæður barna þar sem tilkynntur er grunur um líkamlegt ofbeldi af hálfu foreldra (N=189)

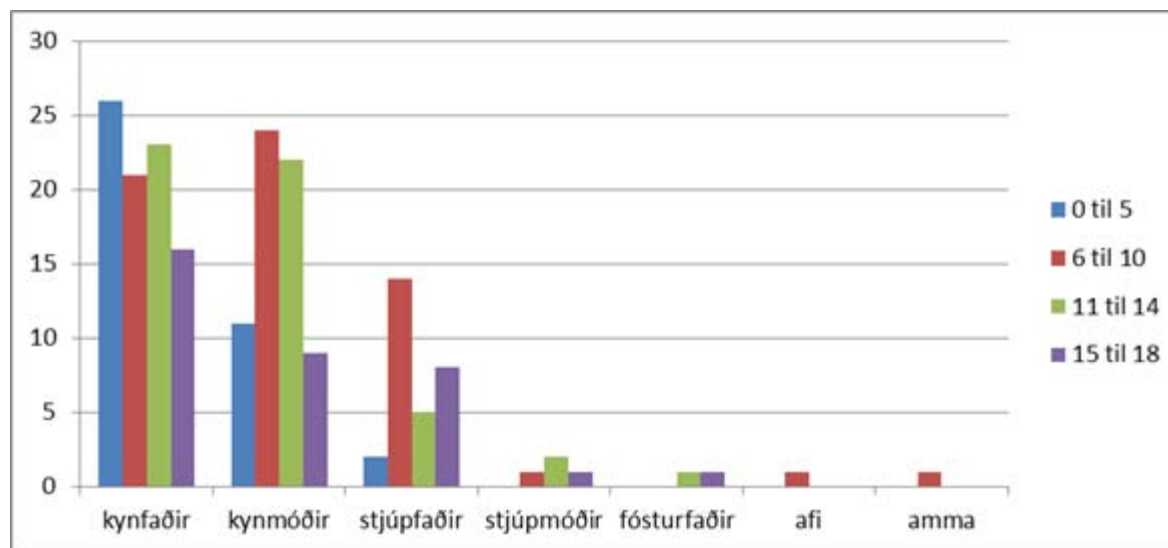

Fjöldi tilkynninga, greindur eftir tengslum barns við þann sem grunur beindist að (N=189)

Tengsl barns og þess sem grunur beindist að, greind eftir aldri barns (N=189)

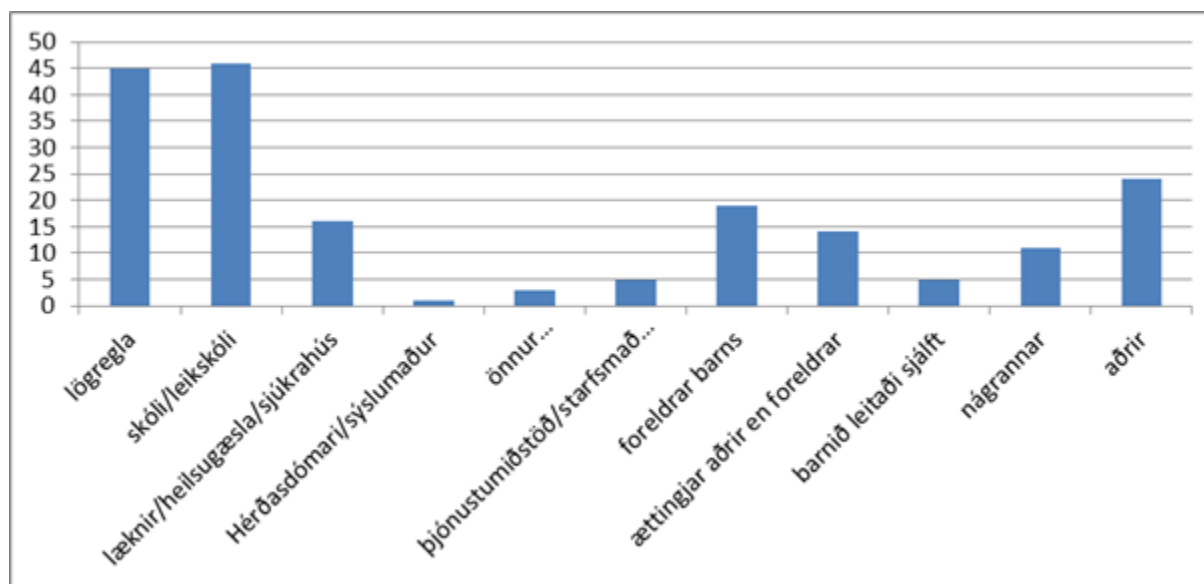

Fjöldi mála sem voru opin þegar tilkynnt var um grun um líkamlegt ofbeldi og tengsl barns við þann sem grunur beindist að

	Já		Nei		Samtals	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
Kynfaðir	20	23	66	77	86	100
Kynmóðir	40	61	26	39	66	100
Stjúpfaðir	15	52	14	48	29	100
Stjúp móðir	0	0	4	100	4	100
Fósturfaðir	1	50	1	50	2	100
Afi	1	100	0	0	1	100
Amma	1	100	0	0	1	100
Samtals	78		111		189	

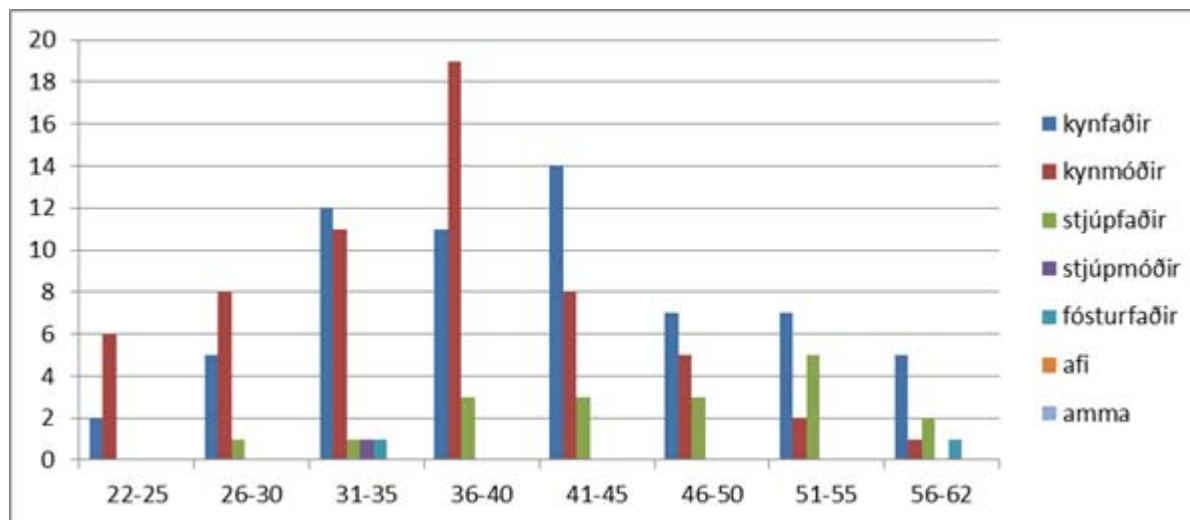

Hver tilkynnir grun um líkamlegt ofbeldi af hálfu foreldra (N=189)

Aldur þeirra sem grunur beindist að þegar tilkynnt atvik átti sér stað, greindur eftir tengslum þeirra við barn (N=109)

Tegund líkamlegs ofbeldis sem tilkynnt var um

Tegund ofbeldis*	Fjöldi	%
Barn barið, löðrungað eða flengt með lófa	67	43
Barni hrint, gripið eða sparkað í það	46	29,5
Barn barið með krepptum hnefa	9	5,8
Togað í hár barns, það klipið eða snúið upp á eyra þess	15	9,6
Barn barið, slegið eða flengt með belti, spaða, priki eða einhverjum hlut	13	8,3
Barn tekið hálstaki, eða reynt að kæfa það eða drekkja því	3	1,9
Barn meitt með því að hlut er fleygt í það	1	0,6
Barni refsað með því að kremja fingur eða hendi þess	2	1,3
Samtals	156	100

Heilbrigðisþjónusta

- Í 164 (87%) tilvikum var hægt að greina af gögnum hvort barn fór í lækni skoðun eða ekki. Af þessum 164 tilvikum fór barn í lækni skoðun í 24 (15%) tilvikum.
- Barn fór hlutfallslega oftast í lækni skoðun í þeim tilvikum þegar tilkynntur var grunur um ofbeldi af hálfu stjúpforeldra eða í 27% tilvika, 13,6% tilvika þegar grunur beindist að kynforeldra og 9,2% tilvika þegar grunur var um ofbeldi af hálfu kynmóðra.
- Aðhlynning vegna áverka var veitt í 15 (9%) tilvikum af þeim 158 tilkynningum þar sem unnt var að greina þær upplýsingar af tilkynningu eða öðrum gögnum sem aflað var í kjölfar tilkynningar.
- Áverkavottorð var gefið út í 9 (6%) tilvikum af þeim 155 tilkynningum þar sem upplýsingar var að fá um slíkt.

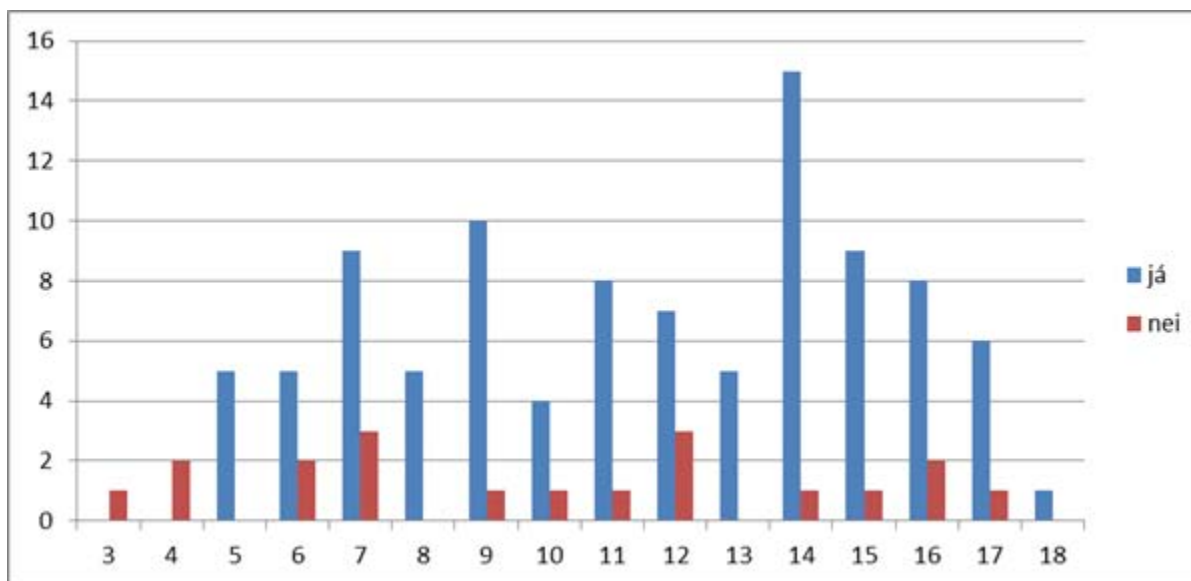

Viðbrögð barnaverndaryfirvalda við tilkynningum

- Tekin var ákvörðun um að hefja könnun á grundvelli 158 tilkynninga (83,6%)
- Rætt var við barn í 136 (80%) tilvikum
- Veittur var stuðningur á heimili í 86 af þeim 158 tilvikum þar sem ákvörðun var tekin um að hefja könnun máls
- Barn vistað utan heimilis í 26 tilvika (16,5%)
- Starfsmenn barnaverndarnefnda óskuðu eftir lögreglurannsókn í kjölfar sjö tilkynninga og vörðuðu þær alls fimm börn

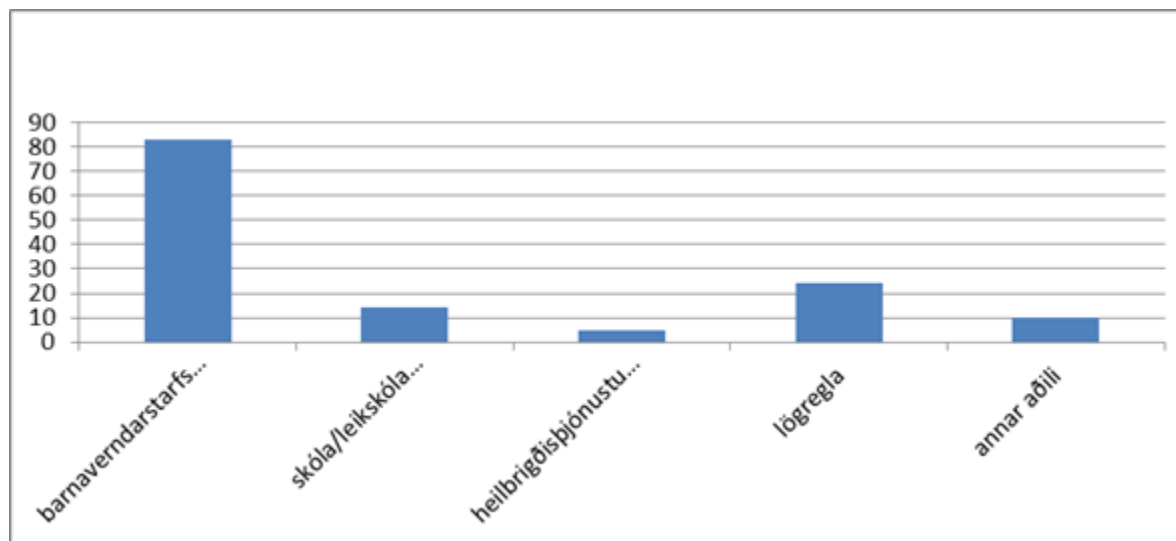

Barn staðfestir grun um ofbeldi eða ekki, greint eftir aldri barns (N=116)

Hver ræðir við barn (N=136)

Fjöldi ofbeldistilvika sem tilkynnt var um

- Eitt skipti í 46 tilvikum
- 10 skipti eða oftar í 23 tilvikum
- Atvik átti sér stað á sameiginlegu heimili þolanda og geranda í 138 tilvikum
- Í 15 tilvikum stóð ofbeldið yfir lengur en 2 ár

Samantekt

- Drengir 53% stúlkur 47%
- Flest börn á aldrinum 6-10 ára en færst á aldrinum 15-18 ára
- 43% barna bjuggu hjá báðum foreldrum, 25% hjá móður einni, 22% hjá móður og stjúpforeldri, 3% hjá föður og 7% barna bjuggu hjá öðrum aðilum
- 31% barna af erlendum uppruna
- 22% barna með skilgreinda fötlun eða greiningu

Þörf á úrræðum fyrir börn sem verða fyrir líkamlegu ofbeldi

- Úrræði sem barnaverndarnefndir grípa til virðast aðallega snúa að stuðningi við foreldra og lítið um sértæk úrræði fyrir börnin nema hvað varðar vistun utan heimilis.
- Verklag við könnun máls þegar grunur leikur á líkamlegu ofbeldi forsjáraðila/heimilismanns gagnvart barni.
- Könnunarviðtal í Barnahúsi þegar um er að ræða alvarlegt líkamlegt ofbeldi.
- Kennsluefni með það að markmiði að þjálfa færni starfsmanna í markvissum samtölum við börn.
- Meðferðarúrræði sem er ætlað að sinna þörfum barna sem verða fyrir líkamlegu ofbeldi eða búa við heimilisofbeldi.

Aðgerðir vegna heimilisofbeldis

- Hópmeðferð fyrir börn sem búið hafa við þær aðstæður að ofbeldi hefur verið daglegur þáttur í lífi þeirra (janúar 2010)
- Útgáfa bókar „ILLI KALL“ (júní 2010)
- Tilraunaverkefni vegna tilkynninga um heimilisofbeldi (september 2011)